

# **Záróvizsgák- Szociális munka**

## **Tételek**

### **Bevezetés a szociális munkába – egyénekkal és családokkal végzett szociális munka**

#### **I. A szociális munka meghatározása, tárgya és célkitűzései, a szociális probléma ismeretető jegyei (Hogyan valósul meg a szociális munka célkitűzése, milyen szakmai szerepeket, feladatköröket tölt be a szociális munkás a konkrét helyzetre vonatkoztatva.)**

1. Compton, B. R., Galaway, B. (2000). A szociális munka természete. In: Hegyesi, G., Talyigás, K. (szerk.), A szociális munka elmélete és gyakorlata. 1. kötet. Általános szociális munka (pp. 67-79). Budapest:Wesley.
2. Wolfgang Müller C. (1992). Társadalmi munkában dolgozó segítőtől hivatásos alkalmazott lesz. In: Wolfgang Müller C., Hogyan vált a segítségnyújtás hivatássá? (pp. 5-15). Budapest:ELTE.
3. Woods, R. (2000). A szociális munkások tevékenységeinek egy lehetséges rendszerezése. In: Hegyesi, G., Talyigás, K. (szerk.), A szociális munka elmélete és gyakorlata. 1. kötet. Általános szociális munka (pp. 31-44). Budapest:Wesley.
4. Zombori Gyula (2009): A szociálpolitikára ható értékek, in. A szociálpolitika alapfogalmai, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest (41-56.)

#### **II. Elméleti irányzatok és modellek a szociális munkában - a rendszerszemlélet előnye és alkalmazása a szociális munkában**

1. David Howe (1987). A behaviorista szociális munka. In: Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka (2. kötet), szerk. Tánczos É., Wesley Kiadó, Budapest, pp. 33-47
2. Evan George, Chris Iverson, Harvey Ratner (1995). Terápia kooperációban: a de Shazer modell. In: Megoldásközpontú terápia - a de Shazer modell. Animula Kiadó, Budapest, pp. 7-20
3. Hepworth Dean H. & Larsen Jo Ann (1990). Bevezetés a problémamegoldó folyamatba (Enhancing clients' problem-solving skills). In: Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka (2. kötet), szerk. Tánczos É., Wesley Kiadó, Budapest, pp. 145-154
4. Szabó Lajos (2000). A dinamikus lélektani megközelítés. In: Szociális esetmunka. Elméleti alapvetés. Wesley Kiadó, Budapest, pp. 39-56
5. Szabó Lajos (2000). A rendszerszemlélet és az általános szociális munka modellek megjelenése az esetmunkában. In: Szociális esetmunka. Elméleti alapvetés. Wesley Kiadó, Budapest, pp. 108-118

### **III. A segítői kapcsolat kiépítése, a szociális diagnózis és a szerződés. A segítői kapcsolat jellege és szakaszai; a segítő jellegzetességei (A segítői kapcsolatban fontos készségek ismerete és beazonosítása.)**

1. Hepworth Dean H. & Larsen Jo Ann (1990). A célokban való megegyezés és a szerződés megfogalmazása (Negotiating goals and formulating a contract). In: Szociális munka egyénekkkel és családokkal – esetmunka (2. kötet), szerk. Tánczos É., Wesley Kiadó, Budapest, pp. 129-144
2. Hepworth Dean H. & Larsen Jo Ann (1990). A sok szempontú felmérés (Multidimensional Assessment). In: Szociális munka egyénekkkel és családokkal – esetmunka (2. kötet), szerk. Tánczos É., Wesley Kiadó, Budapest, pp. 66-97
3. Insoo Kim Berg (1995). Célok és szerződések. In: Konzultáció sokproblémás családokkal. Animula Kiadó, Budapest, pp. 57-67
4. Roth Mária (2003). Fazele procesului de asistență socială. In: Perspective teoretice și practice ale asistenței sociale. Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, pp. 141-149

### **IV. Verbális és non-verbális kommunikációs akadályok - a kommunikációt elősegítő technikák, az empátiás válasz lényege és szintjei a segítő kapcsolatban**

1. Buda Béla (1980). Az empátia szintjei. Az empátiát fejlesztő hatások. Az empátiát csökkentő lélektani tényezők. In: Az empátia – a beleélés lélektana. Gondolat Kiadó, Budapest, pp. 82-85 és 155-167
2. Daniela Șoitu & Conțiu Șoitu (2005). Interviu. Elemente ale comportamentului profesional. In: Program de formare în practica asistenței sociale. Manualul participantului. București, pp. 75-81
3. Elena Iulia Mardare (2005). Rolul comunicării în relația asistent social – client. In: Program de formare în practica asistenței sociale. Manualul participantului. București, pp. 33-45
4. Roth Mária (2003). Specificul comunicării în faza de angajare în relația de asistență socială. In: Perspective teoretice și practice ale asistenței sociale. Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, pp. 151-174
5. Ruth Bang (1974). A konstruktív kezdés - Ott kell elkezdni, ahol a másik tart. In: A célzott beszélgetés. Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 89-117
6. Satir V. (1999). Kommunikációs minták. In: A család együttélésének művészete. Az új családműhely. Coincidencia Kiadó, Budapest, pp. 87-94

### **V. A családokkal való szociális munka alapelvei, eszközei – módszerei (A rendszer jellemzőinek meghatározása; a család működését befolyásoló tényezők; a család működésének szintjei; a családi**

**viselkedésminták felismerése; a genogram elkészítése és elemzése; struktúra és hierarchia felismerése: határok, alrendszerek, transzgenerációs hatások.)**

1. Cecchin, G. (1989). A milánói alapelvek – újra átgondolva. p. 67-74. In: Családterápiás olvasókönyv I. Animula Kiadó
2. Dallos R.-Procter H (1989). Az interakcionalitás elemi ismeretei. p. 9-27. In: Családterápiás olvasókönyv I. Animula Kiadó
3. Fábrián, A. (2007): A családokkal való szociális munka gyakorlata. p. 31-59, A család működésének főbb aspektusai. p. 59-65, A család, mint rendszer. p. 82-86, A családi otthon alaprajza. p. 162-165 In: A családokkal való szociális munka elméleti és gyakorlati vonatkozásai. Echinox Kiadó
4. Insoo Kim Berg (1995). Hasznos kérdések és egyéb interjú-technikák. p. 68-92. In. Konzultáció sokproblémás családokkal. Családterápiás olvasókönyv V. Animula Kiadó
5. McGoldrick Monica, Gerson R., Shellenberger S. (1999). Constructing the genogram p. 20-23. 191-197. In. Genograms. Assesment and intervention. Norton Press
6. Selvini-Palazzoli, Prata, Boscolo, Cecchin (1989). A családterápiás ülés vezetésének három alapelve. p. 39-50. In: Családterápiás olvasókönyv I. Animula Kiadó
7. Sherman R., Fredman N. (1989). Az élőszobor p.60-62. In. Strukturális technikák a családterápiában. MPT
8. Sherman R., Fredman N. (1989). Családi fényképek p. 18-20. In. Strukturális technikák a családterápiában. MPT
9. Tomm K. (1989). Az interventív (beavatkozó) interjúzás. Mikor tegyük fel oknyomozó, cirkuláris, stratégiás vagy reflexív kérdéseket? p. 101-117. In. Családterápiás olvasókönyv I. Animula Kiadó
10. Vass Zoltán (2001). A kinetikus családrajz (Kinetic Family Drawings) alkalmazása a pszichodiagnosztikában. p. 107-135. In. Magyar Pszichológiai Szemle (56).

**VI. A családelemzés elkészítése (Mc Master modell, a családi életciklusok, a család, mint műhely)**

1. Dallos R.-Procter H (1989). A családi életciklusok. p. 27-31. In: Családterápiás olvasókönyv I. Animula Kiadó
2. Epstein B. N., Bishop S. D. (1987). Problémacentrikus rendszerszemléletű családterápia. McMaster modell. p. 15-41. MPT 9.
3. Fábrián, A. (2007): A család, mint műhely. p. 86-90. In: A családokkal való szociális munka elméleti és gyakorlati vonatkozásai.
4. Komlósi Piroska (1997). A család támogató és károsító hatásai a családtagok lelki egészségére. A családi életciklusok. p. 17 – 34. In. Gerevich J. (szerk.). Közösségi mentálhigiéné, Animula Kiadó

**További források:**

<http://3sz.hu/>  
<http://www.fszek.hu/szociologia/szszda/>  
<http://www.genopro.com/>  
[www.cnasr.ro](http://www.cnasr.ro)  
[www.helpstartshere.org](http://www.helpstartshere.org)  
[www.socialworkers.org](http://www.socialworkers.org)  
[www.szochalo.hu](http://www.szochalo.hu)

**Csoportokkal való szociális munka**

*Az elméleti fogalmakat a hallgató egy esetleírásban kell azonosítsa, majd meghatározza és alkalmazhatóságukra saját példán keresztül rámutatnia.*

**A szociális munkában alkalmazott csoportok sajátosságainak és fajtáinak ismertetése**

Kötelező

Albert-Lőrincz Enikő, (2004), II. Bővített újrakiadás, A csoportokkal való munka módszertani kérdései, Scientia Kd., Kolozsvár (129-135 old.)

Ajánlott

Muresan A, (2005), Cunoastera si conducerea grupurilor sociale, Cluj-Napoca, Editura Accent (23-45)

Yalom, I. D., (2008), Tratat de psihoterapie de grup, Editura trei. Bucuresti, (519-536)

**Csoportdinamikai elemek: A kiscsoport fejlődése; Csoport jelenségek; Szerepek a csoportban; Csoportreakciók; Csoportspecifikus áttétel – viszontáttétel; Csoportspecifikus ellenállási formák**

Kötelező

Albert-Lőrincz Enikő, (2004), II. Bővített újrakiadás, A csoportokkal való munka módszertani kérdései, Scientia Kd., Kolozsvár (31-67 old.)

Szónyi G., (2005), A lélektani munkára épülő csoportok vezetése, Medicina, Budapest, (153-169)

Ajánlott

Rudas J., (1990, 2007), Delfi Örökösei, Gondolat, Bp. (54-95 old.)

Gosztonyi Géza, (szerk), 1996, A szociális munka elmélete és gyakorlata 4. kötet, Bárczi Gusztav Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, Bp.(101-127 es 245-311 old.)

Yalom, I. D., (2008), Tratat de psihoterapie de grup, Editura trei. Bucuresti, (73-133)

**Az ambuláns csoport megtervezése és a munka megszervezése**

Kötelező

Albert-Lőrincz Enikő, (2004), II. Bővített újrakiadás, A csoportokkal való munka módszertani kérdései, Scientia Kd., Kolozsvár (85-101 old.)

Gosztonyi Géza, (szerk), 1996, A szociális munka elmélete és gyakorlata 4. kötet, Bárczi Gusztav Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, Bp.(54-86 old.)

Ajánlott

Rudas J., (1990, 2007), Delfi Örökösei, Gondolat, Bp. (111-130 oldal)

Szónyi G., (2005), A lélektani munkára épülő csoportok vezetése, Medicina, Budapest, (63-133)

## **A közösségekkel való szociális munka**

### **A közösség és a rokon fogalmak értelmezése**

Albert-Lőrincz Enikő (2011): A közösséggel végzett szociális munka módszertana. BBTE egyetemi jegyzet 10-20 old.

Opcionális: Varga Tamás, Vercseg Ilona (1998): Közösségfejlesztés. Kiadó: Magyar Művelődési egyesület, Budapest 17-21 old

### **A közösségfejlesztő szerepkörei**

Albert-Lőrincz Enikő (2011): A közösséggel végzett szociális munka módszertana. BBTE egyetemi jegyzet 22-25 old.

### **Módszerek és technikák a közösségfejlesztésben**

Albert-Lőrincz Enikő (2011): A közösséggel végzett szociális munka módszertana. BBTE egyetemi jegyzet 26-30 old.

### **A Biddle-féle közösségfejlesztés**

Albert-Lőrincz Enikő (2011): A közösséggel végzett szociális munka módszertana. BBTE egyetemi jegyzet 30-33 old.

### **Saul Alinsky közösségfejlesztő modellje**

Albert-Lőrincz Enikő (2011): A közösséggel végzett szociális munka módszertana. BBTE egyetemi jegyzet 33-35 old.

### **Helyi közösségek és szomszédságok tanulmányozása**

Albert-Lőrincz Enikő (2011): A közösséggel végzett szociális munka módszertana. BBTE egyetemi jegyzet 36-51 old.